

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ
ПРОФЕСІЙНО-ДІЛОВОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ**

УДК: 378+37.015+37.001.2+372.461

Перевознюк Н.М.

У статті розглянуто проблему визначення педагогічних умов формування іношомовної професійно-ділової комунікативної компетентності майбутніх економістів. Визначено сутність поняття “педагогічні умови”. Вперше запропонована можливість запровадження інтеграційного середовища як базової педагогічної умови, реалізація якої досягається шляхом запровадження низки підрядних умов. Розкрито експериментальну модель формування іношомовної професійно-ділової комунікативної компетентності майбутніх економістів.

Ключові слова: іношомовна професійно-ділова комунікативна компетентність майбутніх економістів, педагогічні умови, інтеграційне середовище.

**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ФОРМИРОВАНИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ
ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ДЕЛОВОЙ КОМУНИКАТИВНОЙ
КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ**

Н.Н. Перевознюк

В статье рассматривается проблема определения педагогических условий формирования иноязычной профессионально-деловой коммуникативной компетентности будущих экономистов. Определена сущность понятия “педагогические условия”. Впервые предложена возможность внедрения интегративной среды как базового педагогического условия, реализация которого осуществляется путем внедрения ряда подчиненных условий. Раскрыта экспериментальная модель формирования иноязычной профессионально-деловой коммуникативной компетентности будущих экономистов.

Ключевые слова: иноязычная профессионально-деловая коммуникативная компетентность будущих экономистов, педагогические условия, интегративная среда.

**PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE FUTURE ECONOMISTS’
FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL&BUSINESS
COMMUNICATION COMPETENCE FORMATION**

Perevozniuk N. N.

*The article deals with the problem of defining pedagogical conditions of the future economists’ foreign language professional&business communication competence formation. The essence of the concept “pedagogical condition” as a notion is defined. The author suggests for the first time the possibility of implementation of the **integrative environment** as the basic pedagogical condition which is realized by fulfillment of several minor conditions. An experimental model of the future economists’ foreign language professional&business communication competence formation is developed.*

Keywords: future economists' foreign language professional & business communication competence, pedagogical conditions, integrative environment.

Важливим питанням організації професійно-орієнтованого навчання з опанування студентами-економістами діяльності іншомовного професійно-ділового спілкування (ІПДС) виступає виокремлення, обґрунтування та запровадження педагогічних умов формування іншомовної професійно-ділової комунікативної компетентності (ІПДКК). Однак, у сучасних наукових дослідженнях з проблем професійної підготовки фахівців висуваються різні педагогічні умови, відповідно до специфіки та проблематики кожного конкретного дослідження.

Так, **аналіз останніх досліджень** виявив широкий діапазон поглядів на проблему педагогічних умов професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної підготовки майбутніх фахівців у ВНЗ.

Наприклад, К.Г. Вишневська виокремлює такі педагогічні умови професійно-орієнтованого навчання іноземних мов майбутніх фахівців економічного профілю: наявність комунікативно-професійної спрямованості викладання іноземної мови; забезпечення позитивної мотивації до вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови; використання міждисциплінарних зв'язків; занурення студентів в іншомовну імітаційно-рольову професійно-спрямовану діяльність. [1, с. 8]

В.П. Гордієнко пропонує такі педагогічні умови професійно-мовленнєвої підготовки майбутніх молодших спеціалістів біржової діяльності: створення освітньо-виховного середовища у ВНЗ як основи формування професійного мовлення; формування мотиваційно-ціннісного ставлення до здійснення професійного мовлення; збагачення змісту мовних і спеціальних дисциплін вправами і завданнями культурологічного спрямування; залучення студентів до створення текстів професійного спрямування й ін. [3, с. 11]

Дослідники висувають й інші педагогічні умови: організація професійно-орієнтованого навчання засобами нових інформаційних технологій; стимулювання особистісного та професійного самовдосконалення за допомогою розвитку у майбутніх економістів здатності до рефлексії навчально-пізнавальної та квазіпрофесійної діяльності [2, с. 7 – 9]; сприяння формуванню у студентів стійкої внутрішньої мотивації щодо професійного іншомовного спілкування; поступове підвищення автономії студентів у професійній іншомовній взаємодії [4, с. 11] тощо.

Таким чином, **метою** статті є уточнення сутності поняття “педагогічні умови” і визначення необхідних педагогічних умов формування ІПДКК майбутніх економістів як фактичного вираження їх здатності до здійснення ІПДС.

Звернемося до значення поняття “умова” у довідковій літературі.

Так, філософський енциклопедичний словник подає наступне визначення: те, від чого залежить щось інше (обумовлене); суттєвий компонент комплексу об'єктів (речей, їх станів, взаємодій), із наявності яких з необхідністю витікає існування даного явища [9, с. 706]. Таким чином, ця категорія відображає відношення предмета до оточуючих явищ, без яких він не може існувати.

В. І. Нікіфоров, О. І. Суригін у словнику з теорії та практики вищої професійної освіти визначають поняття “педагогічні умови” як умови реалізації

процесу навчання та виховання, які забезпечують досягнення встановлених педагогічних цілей [5, с. 66].

Ми розуміємо поняття “педагогічні умови” як перелік взаємодіючих ви-мог-обставин процесу навчання, обов’язково необхідних для його успішного функціонування, які забезпечують досягнення встановленої мети.

У рамках нашого дослідження *педагогічні умови* є комплексом взаємодіючих обставин процесу навчання, які є обов’язково необхідними для ефективного перебігу процесу навчання та забезпечують досягнення головної мети – формування ШДКК у майбутніх економістів як фактичного відображення здатності до здійснення ШДС.

Так, у ході теоретичного обґрунтування та практичної реалізації нашого дослідження нами було визначено низку педагогічних умов, які, на нашу думку, є необхідними для формування ШДКК майбутніх економістів.

В якості головної педагогічної умови формування ШДКК майбутніх економістів нами вперше було висунуто необхідність **запровадження інтеграційного середовища у навчальний процес – складної та багатокомпонентної умови навчання, яка, враховуючи ключові напрямки інтеграції в освіті [8, с. 200], реалізується шляхом запровадження наступних положень – підрядних умов, що входять до її складу:**

- запровадження професійно-орієнтованого викладання з метою формування ШДКК майбутніх економістів, набуття студентами **інтегрованих знань**, які ми розуміємо як обізнаність та здатність проявити власні професійні знання іноземною мовою для вирішення професійних питань;

- урахування передового зарубіжного досвіду, ознайомлення студентів із сучасними світовими економічними тенденціями, досягненнями, проблемами тощо;

- створення сприятливих умов для плідної взаємодії викладачів та студентів, інтеграції спільних зусиль з опанування професії на аудиторних заняттях та у позааудиторний час;

- запровадження комп’ютерних технологій у процесі навчання; інтеграція традиційних та мультимедійних засобів з елементом дистанційного навчання;

- запровадження інтеграції наукової сфери та системи вищої економічної освіти у контексті вивчення іноземної мови;

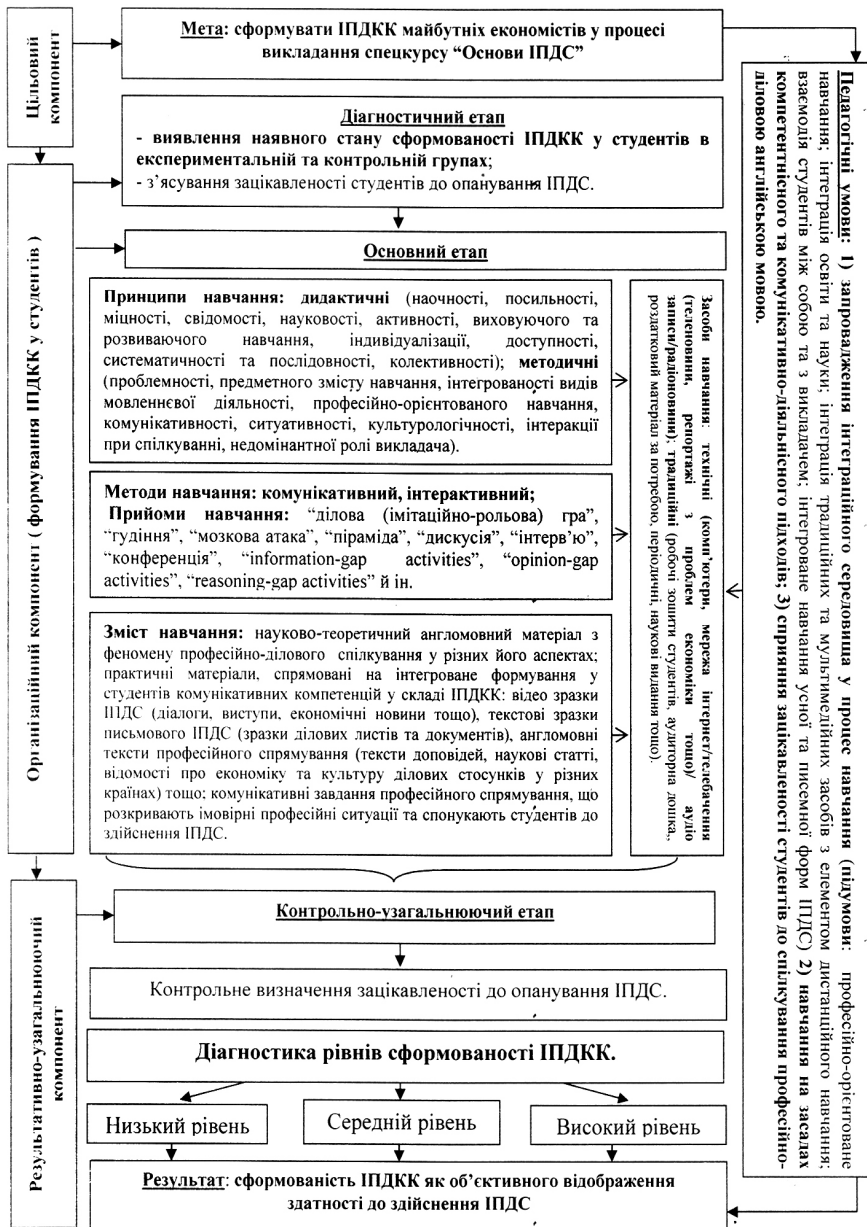
- інтегроване навчання усної та писемної форм ШДС, а також взаємопов’язане формування основних компонентів ШДКК [7].

Визначена базова педагогічна умова була реалізована нами на основному етапі дослідження у ході проведення формувального експерименту по запровадженню моделі формування ШДКК у майбутніх економістів у процесі запровадження факультативного спецкурсу “Основи ШДС”. Запровадження даної базової умови здійснювалося шляхом реалізації сукупності означених підрядних умов, що входять до її складу.

Іншими важливими педагогічними умовами було висунуто:

- організація навчання на засадах комунікативно-діяльнісного та компетентнісного підходів;

- забезпечення зацікавленості студентів до спілкування професійно-діловою англійською мовою.

Мал. 1 . Експериментальна модель формування ІПДКК майбутніх економістів.

Зазначені педагогічні умови стали однією з стрижневих засад розробки та апробації експериментальної моделі формування ПДКК майбутніх економістів як фактичного вираження їх здатності до ПДС [6] (мал. 1).

Підсумовуючи, зазначимо, що визначення та обґрунтування педагогічних умов виступає стрижневою ланкою в організації процесу професійно-орієнтованого навчання у ВНЗ, яка забезпечує досягнення встановленої мети навчання. Актуальним постає питання подальшого вивчення та запровадження інтеграційного середовища як провідної педагогічної умови формування ПДКК, а отже і здатності майбутніх економістів до іншомовного професійно-ділового спілкування, виявлення та втілення нових ефективних компонентів (підрядних умов) у її межах, які сприятимуть посиленню інтеграції спільних зусиль викладачів та студентів з опанування діяльності ПДС. Перспективною розглядається й можливість імплементації інтеграційного середовища як базової педагогічної умови іншомовної професійно-спрямованої підготовки фахівців інших напрямків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Вишневська К.Г. Педагогічні умови професійно орієнтованого навчання іноземних мов майбутніх фахівців економічного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – “Теорія та методика професійної освіти” / К.Г. Вишневська. – О., 2011. – 21 с.

2. Вишпольська В.Ф. Формування базових компетентностей майбутніх економістів-міжнародників у професійній підготовці : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – “Теорія та методика професійної освіти” / В.Ф. Вишпольська. – Хмельницький, 2013. – 23 с.

3. Гордієнко В.П. Професійно-мовленнєва підготовка майбутніх молодших спеціалістів біржової діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 – “теорія та методика професійної освіти” / В.П. Гордієнко. – К., 2013. – 22 с.

4. Ніколаєнко Ю.О. Підготовка студентів аграрних спеціальностей до професійного спілкування в іншомовному середовищі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 – “Теорія і методика професійної освіти” / Ю.О. Ніколаєнко. – К., 2009. – 20 с.

5. Никифоров В.И. Теория и практика высшего профессионального образования. Термины, понятия и определения : учеб.-метод. пособие / В.И. Никифоров, А.И. Сурыгин. – СПб.: Изд-во Политехн. ун-та, 2009 – 141 с.

6. Перевознюк Н.М. Модель формування іншомовної професійно-ділової комунікативної компетентності майбутніх економістів // “Становлення особистості професіонала: перспективи й розвиток”: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний університет. – О., 2014. – с. 58-60.

7. Перевознюк Н.М. Структура іншомовної професійно-ділової комунікативної компетентності майбутніх економістів / Н.М. Перевознюк // Наука і освіта. – 2013. – № 1-2. – С. 197-201.

8. Перевознюк Н.М. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні: інтеграційний аспект / Н.М. Перевознюка // Наука і освіта : (науково-практ. журнал Південного наук. центру НАПН України). – 2010. – № 7. – С. 198-201.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF THE FUTURE ECONOMISTS' FOREIGN LANGUAGE PROFESSIONAL&BUSINESS COMMUNICATION COMPETENCE FORMATION

Nataliia Perevozniuk

Abstract. *The article deals with the problem of defining pedagogical conditions of the future economists' foreign language professional&business communication competence formation.*

*The essence of "pedagogical conditions" as a notion is defined. The author suggests for the first time the possibility of implementation of the **integrative environment** as the basic pedagogical condition which is realized by fulfillment of several minor conditions:*

- professionally-oriented teaching aimed at the future economists' foreign language professional&business communication competence formation; the integrative knowledge acquisition that is the awareness and ability of the future economists to use their professional knowledge in a foreign language to solve various professional tasks;

- the leading foreign experience consideration, informing the students of the present-day economic tendencies, achievements, problems etc.;

- creation of favourable conditions for cooperation between students and teachers in class and at home;

- the use of computer technologies; integration of the traditional teaching aids with some elements of the distance education;

- the implementation of education and science integration in the context of learning a foreign language;

- an integrative teaching of the oral and written forms of communication as well as a correlated formation of the main communicative competences within the suggested phenomenon.

An experimental model of the future economists' foreign language professional&business communication competence formation is developed. The model suggested by the author reveals not only pedagogical conditions suggested above, but also the aim, principles, contents, approaches and methods of teaching as well as the necessary aids and materials, and the expected result of teaching which manifests itself in the low, middle or high levels of the future economists' foreign language professional&business communication competence.